

Program workshopu doktorandů/doktorandek

Geografický výzkum: příroda a společnost v období krize

budova 12	AULA
8:00-9:00	Registrace
9:00-9:20	Zahájení, úvodní slovo (doc. RNDr. Petr Dobrovolný, CSc.; RNDr. Petr Daněk, Ph.D.)
9:20-10:00	Úvodní plenární přednáška: Geografia, poznanie a... “who the fuck do we think we are?” (Matej Blažek, M.A., Ph.D.)
10:00-10:40	Diskuse

budova 5	Z2	Z3	Z4	Mapovna
10:40-11:00				čajová pauza
11:00-12:00	Krize ve výuce geografie Mgr. Martina Pavlíčková	Změny klimatu a jejich environmentální důsledky Mgr. Jarmila Burianová, Ph.D.	Radikální geografie RNDr. Petr Daněk, Ph.D.	
12:00-13:00				obědová pauza
13:00-14:00	Potenciál prostorových dat pro informační společnost I. Mgr. Bc. Zdeněk Stachoň, Ph.D.	Krajina v prostoru a čase RNDr. Martin Culek, Ph.D.	Hybridní identity jedinců a skupin Matej Blažek, M.A., Ph.D.	
14:00-15:00	Potenciál prostorových dat pro informační společnost II. Mgr. Bc. Zdeněk Stachoň, Ph.D.	Říční krajina Mgr. Zdeněk Máčka, Ph.D.	Identita regionu, území a krajiny Doc. RNDr. Tadeusz Siwek, CSc.	
15:00-15:30				čajová pauza
15:30-16:30	Vysvětlení v geografii RNDr. Bohumil Frantál	Alternativy environmentální krize Mgr. Ivan Andráško, PhD.	Město v období (ekonomické) krize Mgr. Ondřej Mulíček, Ph.D.	
16:30-17:00				čajová pauza
17:00-18:00	Panelová diskuse knihy: Non-Representational Theory: Space, Politics, Affect	Krize a obnova venkova Mgr. Vladan Hruška	Způsoby hodnocení regionální diferenciace doc. RNDr. Milan Jeřábek, Ph.D.	
18:00-				závěrečný raut

název sekce **Krize ve výuce geografie**
moderátor Mgr. Martina Pavlíčková
čas 11:00-12:00
místnost Z2

Aplikace modelu E-U-R v geografickém terciárním vzdělávání

Mgr. Ondřej Šerý, Mgr. Jan Kuchyňka (Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita)

Hlavním cílem příspěvku je poukázat na možnost aplikace modelu E-U-R ve vysokoškolském vzdělávání. I v současnosti totiž ve výuce na univerzitách stále přetrvává tzv. frontální výuka, která neposkytuje dostatek prostoru pro kritické myšlení a individuální potřeby studentů, zatímco v případě modelu E-U-R (třífázový proces učení) je důraz kladen na evokaci, uvědomění si významu informací a reflexi. Konkrétní použití tohoto konceptu je pak v příspěvku představeno na příkladu předmětu „Socioekonomické změny regionů České republiky“.

Learning management system Moodle jako platforma pro kolaborativní tvorbu publikací

RNDr. Jakub Trojan, RNDr. Jan Trávníček (Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita)

Vysoké školy a pracoviště VaV často stojí před výzvou jak koordinovat spolupráci většího kolektivu autorů při tvorbě společné publikace. V příspěvku představujeme modelový příklad kolaborativního přístupu k tvorbě, editování a publikování sborníku prací při participaci více než 70 spoluautorů. Modelovou skupinou jsou studenti prezenční formy studia a akademičtí pracovníci, kteří se společně zabývají rozsáhlým výzkumem udržitelného rozvoje v korporátní sféře v rámci jednoho z povinných předmětů. Jako nástroj sběru, sdílení a revize příspěvků byl využit Learning Management System (LMS) Moodle ve verzi 2.1. Semestrální projekt s prolongací do zkouškového období umožnil posoudit efektivitu dostupných e-learningových nástrojů při koordinaci rozsáhlé autorské participace. Součástí předloženého řešení je kombinace LMS s dalšími současnými nástroji webu 2.0 (technologie ukládání dat) a přístupy otevřených technologií (open source).

Jde zeměpis učit jinak a snad i lépe?

Mgr. Jan Hercik (Katedra geografie, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci)

„Vyjmenuji!“ „Ukaž!“ „Definuji!“ Tak takováto slovesa lze bohužel z úst učitelů zeměpisu na ZŠ i gymnáziích slyšet stále velmi často. Když spojíme tato slovesa ještě s frontální výukou jakou nejčastější organizační formou a výkladem jako nejpoužívanější metodou, tak se nemůžeme divit, že podle řady výzkumů patří zeměpis mezi žáky k nejneoblíbenějším předmětům. Proč se tedy velká část našich kolegů nesnaží zapojit do výuky metody a formy atraktivnější a efektivnější? Někteří učitelé stále ještě nepochopili, že v době internetu není důležité žáky zahltit kvanty informací, která bývají často povrchní. Do tohoto prostředí pak přichází v rámci svých pedagogických praxí studenti učitelství. Díky některým učitelům, kteří odhalili kouzlo alternativních metod výuky a jejich zapojování do výuky a uvědomili si, že kvantita neurčuje kvalitu, se snad zeměpisu blýská na lepší časy.

název sekce **Změny klimatu a jejich environmentální důsledky**
moderátor Mgr. Jarmila Burianová, Ph.D.
čas 11:00-12:00
místnost Z3

Tvorba a uplatnění (klimatických) scénářů na regionální úrovni

Ing. Vojtěch Svoboda, Ing. Lukáš Kalecký (Katedra geoinformatiky a územního plánování, Fakulta životního prostředí, Česká zemědělská univerzita v Praze)

Problematika změny klimatu a jejích možných dopadů na jednotlivé sektory lidské činnosti je v současné době na regionální úrovni studována zejména s ohledem na uplatňování adaptačních opatření ke zmírňování těchto dopadů. Příspěvek se věnuje (klimatickým) scénářům, regionálním klimatickým modelům a jejich možnému uplatnění při strategickém a prostorovém plánování, zároveň představuje studii snažící se upozornit na projevy a dopady možných klimatických změn na území Královéhradeckého kraje. Při zpracování studie bylo využito teplotních průměrů a srážkových úhrnů, jelikož tyto klimatické prvky jsou možnými klimatickými změnami nejvíce ovlivňovány a mají zásadní vliv nejen na funkční využití území a strukturu systému osídlení, ale na celé ekosystémy. Příspěvek vznikl za podpory grantové agentury FŽP ČZU v rámci projektů „Studie možných projevů klimatických změn na území Královéhradeckého kraje“ a „Možnosti uplatnění principu střediskovosti v sídelních systémech ČR“.

Zemědělské výnosy v podmínkách měnícího se klimatu na jižní Moravě

Mgr. Petr Kolář (Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita)

doc. Mgr. Ing. Miroslav Trnka, Ph.D. (Ústav agrosystémů a bioklimatologie, Agronomická fakulta, Mendelova univerzita v Brně)

Probíhající změna klimatu je doprovázena celou řadou dopadů, které se různí především v závislosti na geografické poloze a míře využívání konkrétního území. Významným dopadem je ovlivnění biotických procesů, mezi které lze zařadit i antropogenní proces tvorby zemědělského výnosu. Jižní Moravu je možné v rámci České republiky tradičně považovat za zemědělský region vhodný pro pěstování obilovin. Jaká je ale dnes aktuální situace? Jakým způsobem se změna klimatu odráží v úrovni zemědělských výnosů? Variabilita výnosu zemědělských plodin je přirozeným jevem, který souvisí s mnoha faktory, z nichž meteorologické podmínky dané sezóny, respektive klimatické podmínky několika sezón, hrají klíčovou roli v celkové úrovni výnosu. Na základě dat období 1961-2010 a na příkladu 2 pěstovaných plodin (ozima pšenice, jarní ječmen) s odlišnými životními strategiemi, lze analyzovat jednotlivé faktory meteorologické, respektive klimatické povahy.

Dynamika vegetácie a klimatická zmena v Strednej Ázii: porovnanie satelitných dát a klimatického modelu

Mgr. Bc. Roman Bohovic (Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita)

Klíma je jedným z najdôležitejších faktorov ovplyvňujúcich vegetáciu a jej fenológiu. Okrem antropogénneho vplyvu je jediná premenná s okamžitým, krátkodobým dopadom na fenológiu vegetácie. Cieľom tejto práce je preskúmať vzťah medzi vegetačnou dynamikou a zmenami klímy pomocou diaľkového prieskumu Zeme. Zmeny vo fenológii sú analyzované v dvoch rôznych časových a priestorových mierkach pomocou družicových snímok: celej Strednej Ázie za posledných 25 rokov (1982-2006) pomocou snímok GIMMS senzoru NOAA AVHRR v rozlíšení 8 km a vybraných regiónov (delta Amudarje, oblasť Buchary a Samarkandu, povodie Zerafšanu a Pamír, Ferganská kotlina) z dátovej sady MODIS NDVI (250 m) v rokoch 2001-2009. Zrážky a teploty vzduchu z regionálneho klimatického modelu REMO pre Strednú Áziu vo verzii 7 (v rozlíšení 0,16 °) boli interpretované vo vzťahu k miestnej fenológii v časovom rozmedzí 1982-2009. Štúdia sa zameriava na možnosti predikcie budúcich zmien vegetácie tým, že zvažuje rôzne rozlíšenia a zdroje satelitných údajov v kombinácii s klimatickými podmienkami modelu Remo. Príspevok pojednáva o téme na regionálnej úrovni pre celú strednú Áziu a predovšetkým v rôznych cieľových oblastiach s rozmanitým krajinným povrchom.

název sekce **Radikální geografie**
moderátor RNDr. Petr Daněk, Ph.D.
čas 11:00-12:00
místnost Z4

Radikální přístupy v české geografii aneb „proč musíme číst Harveyho, když je Marxismus sprosté slovo?“

RNDr. Michaela Pixová (Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova v Praze)

Nacházíme se v časech ekonomické krize, jejíž skutečné příčiny dosud nebyly českou veřejností adekvátně pojmenovány. Krize je přičítána korupci, nenasytým bankéřům, Evropské Unii, nebo životu „nad poměry“. V důsledku historické diskreditace nauky Karla Marxe naše post-socialistická společnost ekonomickou krizi zřídka kdy přičítá základním rozporům kapitalismu. Marxismus coby nástroj explanace příčin a dopadů ekonomické krize tak na významu nezískal ani v české geografii, ačkoliv v geografii světové k jeho etablování došlo již v 70. letech minulého století. K Marxismu se dodnes hrdě hlásí i mnozí přední světoví geografové, z nichž největšímu ohlasu se díky své kritice globálního kapitalismu těší David Harvey. Znalost Harveyho díla je i v Česku povinnou výbavou každého sociálního geografa, následování jeho epistemologického odkazu je ovšem v české geografii dodnes považováno za poněkud nepatřičné. Úkolem příspěvku je kriticky zhodnotit soudobou úlohu Marxismu v sociálních vědách a v české sociální geografii, v níž dosud převažují tendence se Marxismu a radikálním přístupům vyhýbat. Příspěvek zároveň nastiňuje, proč právě současná ekonomická krize dodává využití Marxismu v sociálních vědách na dosud nebývalém významu a relevanci.

Teoretické predpoklady kriticko-geografického prístupu v regionálnej politike

Mgr. Miloslav Michalko (Katedra geografie a regionálneho rozvoja, Fakulta humanitných a prírodných vied, Prešovská univerzita v Prešove)

V predkladanom príspevku definujeme predpoklady kriticko-geografického prístupu v regionálnej politike. Pri definovaní sa opierame o kritickú sociálnu teóriu Frankfurtskej školy a o dialektiku súčasných kritických geografov, ako sú David Harvey, Doreen Massey a iný. Načrtávame teoretické a filozofické predpoklady kriticko-geografického prístupu v kontexte geografickej praxe a jeho možnosti využitia v procese tvorby a hodnotenia regionálnej politiky. V príspevku nazeráme aj do počiatkov kritického myslenia všeobecne, ktoré je bázou pre emancipačné myslenie kritickej geografie.

Hod'te na ní síť: Hledání konceptu sítě v geografii

Mgr. Petr Kučera (Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova v Praze)

Pojem síť (network) si s sebou v geografii nese různé významy. Síť může odkazovat na technickou či dopravní infrastrukturu, na úlohu sociálních sítí pro jednotlivce i komunity, na proudění ve "společnosti sítí", jak ho popsal Manuel Castells, nebo třeba na předivo vztahů mezi lidmi i ne-lidmi v teorii actor-network. Jak vlastně máme k různým významům pojmu síť v geografii přistupovat? Jaká je relevance různých konceptů sítí pro geografii? Spojuje síť geografii? Příspěvek si klade za cíl teoreticky diskutovat pojetí sítí ve snaze lépe chápat jejich prostorovost.

název sekce **Potenciál prostorových dat pro informační společnost I.**
moderátor Mgr. Bc. Zdeněk Stachoň, Ph.D.
čas 13:00-14:00
místnost Z2

3D modelování měst s využitím geoinformačních standardů

Mgr. Lukáš Herman (Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita)

Příspěvek se zabývá uplatněním geoinformačních standardů v oblasti 3D modelování měst. Právě k tomuto účelu je určen jazyk CityGML, který byl standardizován OGC. Shrnuty jsou informace o vývoji tohoto jazyka, klíčové vlastnosti a jeho možnosti při použití v aplikačních úlohách. CityGML rovněž sloužilo jako důležitý podklad při vývoji datových specifikací INSPIRE, konkrétně tématu prostorových dat budovy. Tomuto vznikajícímu standardu se věnuje také část tohoto příspěvku.

Sensor Web Enablement: Interoperabilita služeb senzorového webu

Mgr. Petr Duda (Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita)

Řeší standard OGC zaměřený na senzory a senzorové služby z hlediska funkcionality a funkčnosti. Prezentovány budou teoretické základy senzorového webu s praktickými aplikacemi. Praktické aplikace jsou v prezentaci ilustrovány ukázkami a příklady.

Současný stav příprav evropských iniciativ o prostorových datech

Mgr. Radim Štampach, Ph.D. (Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita)

Pojednává zejména o GMES a INSPIRE. Přehled současného stavu vývoje, příprav a plány na příští roky u projektů GMES a INSPIRE. V prezentaci bude řešeno, co z toho vyplývá pro českého geografa a kartografa, nové dostupné zdroje dat, nové povinnosti.

název sekce **Krajina v prostoru a čase**
moderátor RNDr. Martin Culek, Ph.D.
čas 13:00-14:00
mítnost Z3

Analýza vplyvu poľnohospodárskeho využívania na krajinu v povodí horného toku rieky Myjavy

Mgr. Andrea Rábeková (Geografický ústav, Slovenská akadémia vied)

Poľnohospodársku krajinu Slovenska v rámci posledných desaťročí najvýraznejšie ovplyvnila kolektivizácia poľnohospodárstva. Dôsledky jej negatívnych vplyvov na krajinu sa prejavujú na poškodenom životnom prostredí najmä vo forme degradácie pôdy, ale aj na strate biotopov, znížení diverzity krajiny a napokon vyludňovaní vidieka. Reakciou na tieto dôsledky sú alternatívne smery poľnohospodárskeho manažmentu kladúce dôraz aj na ekologické funkcie pôdy. V práci hodnotíme dopady poľnohospodárstva na krajinu prostredníctvom analýzy poľnohospodárskeho potenciálu krajiny. Spôsob a zmeny využívania pôdy ovplyvňujú nielen samotnú pôdu, ale aj kvalitu ostatných zložiek prostredia, čo sa premieňa do celkovej stability územia. Preto konfrontujeme podklady o reliéfe a ďalších relevantných vlastností krajiny s reálnym využívaním krajiny s osobitným zreteľom na konvenčné a ekologické poľnohospodárstvo. Posudzujeme tiež funkcie krajiny z hľadiska tokov energie prostredníctvom analýzy krajinnej metriky. Študijné územie je jedinečné mierou roztrateného typu osídlenia a okolitej poľnohospodárskej krajiny, ktoré najmä v minulosti predurčovali blízky kontakt obyvateľstva s krajinou.

Fyzickogeografické aspekty vegetačného gradientu západne od NP Abisko v severnom Švédsku

Mgr. Ondřej Herzán (Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita)

V okolí NP Abisko v severnom Švédsku dochádza k pozoruhodnému klimatickému gradientu, kedy sa během niekoľkých desiatok kilometrov zcela mení roční chod teplot i srážek. Zároveň má toto území velice pestrou geologickou skladbu a reliéf. Autor v příspěvku diskutuje možné vlivy fyzickogeografických ukazatelů na proměny vegetační zonality tohoto území a na základě vlastního terénního výzkumu se pokouší stanovit jejich relevanci.

název sekce **Hybridní identity jedinců a skupin**
moderátor Matej Blažek, M.A., Ph.D.
čas 13:00-14:00
místnost Z4

Domáci v cizině a cizí doma – neukotvenost a vykořeněnost vietnamských Čechů?

Mgr. Tereza Kušniráková

(Geografické migrační centrum, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova v Praze)

Před dvěma lety jsem se s jedním českým známým procházela po malebné středovietnamské třicetitisícové vesničce Hôi An, když najednou na nás z jednoho obchůdku zahalekalo: „Ty bláho, krajané!“ Otočila jsem se směrem k hlasu, ale marně jsem hledala nějakou přerostlou bělošku v trekových sandálech a v oblečení jedné nejmenované kytíčkové značky, které by mohl jemný dívčí hlas patřit. Byly tam jenom tři drobné Vietnamky. Než jsme se vzpamatovali, ta nejdrobnější se rozeběhla přímo k nám a okamžitě nás zasypala otázkami s kadencí AK-47, že jsme nestíhali odpovídat. „Odkud jste?“ „Co tu děláte?“ „Už jste zkusili phở bò?“ Ta drobná Asiatka totiž vůbec nebyla Asiátkou, ale holkou, Češkou, rodačkou z Chebu. Rodilou Severočeškou, která je ve statistikách ČSÚ vedena v kolonce ‚cizinci‘. Během posledních dvou dekád se v Česku narodilo na 10 000 vietnamských dětí, které jsou vychovávány českým školským systémem, českými sdělovacími prostředky a českou peer skupinou. Řada z nich neumí, nebo velmi špatně, vietnamsky a uznává spíše evropský individualistický způsob života, než-li kolektivistické závazky vietnamské konfuciánské společnosti. Nicméně většina vietnamských Čechů (nebo českých Vietnamců?) jsou podle českého práva cizinci. Příspěvek přibližuje situaci těchto ‚domácích v cizině a cizích doma‘, jaký je jejich vztah k Česku, Vietnamu, vietnamské tradici a hlavně ke generaci jejich rodičů. Příspěvek poukazuje na vliv cizineckého diskurzu na pocit neukotvenosti a vykořenění a jak tyto pocity následně ovlivňují migrační tendence 1.5 a druhé generace vietnamských Čechů. Článek vychází z terénního šetření realizovaného kombinací metody zúčastněného pozorování, dotazníkového šetření a doplňujících rozhovorů.

Čas kyborgů: „my ten čas vzácnej nemáme“

RNDr. Robert Osman (Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita)

Jedou až 12 km/hod, ale neudělají rychlý pohyb. Neustále na něco čekají, přitom nemají pocit časové tísně. Při narození jim byl odhadován věk dožití přibližně 20 let, tuto informaci se však nedozvídají přímo od rodiny, lékařů či ošetřovatelů, ale víceméně náhodně v průběhu puberty. V současnosti se jejich věk pohybuje okolo 35 let a odborná veřejnost odhaduje maximální věk dožití na 45 let. V průběhu celého života se s ubývajícím svalovou hmotou snižuje i jejich pohyblivost, a to nejen rozsah, ale i síla a rychlost pohybu. V současné době nejsou schopni samostatného pohybu celého těla, míra pohyblivosti hlavy, krku a horních končetin se různí. Při běžných činnostech jako je psaní na klávesnici či zvedání hrníčku s kávou jsou schopni velmi snadno registrovat i drobné změny pohyblivosti v čase. S postupným úbytkem svaloviny a snižováním celkové pohyblivosti se zvyšuje i tlak na sofistikovanost kompenzační technologie. Používaný elektrický vozík váží přibližně sto kilogramů, dosahuje rychlosti až 12 kilometrů za hodinu a výdrž akumulátoru se dle stáří vozíku pohybuje v rozmezí od několika dnů po několik hodin. Příspěvek se zabývá kvalitativní povahou prožívaného času skupiny myopatů využívající elektrický invalidní vozík. Koncept kyborga slouží pro snazší uchopení hybridní povahy jejich časové zkušenosti. Postupně tak jsou na příkladech naděje dožití, rychlosti pohybu, vztahu k čekání, plánování a navracení vykresleny kontury jedinečné časové kultury propojující specifické možnosti organismu s možnostmi používané technologie. Příspěvek vychází z vlastního šetření využívající širokou paletu metod od semistrukturovaných rozhovorů, zúčastněného pozorování až po mentální mapování.

Narativní rozhovor v geografickém výzkumu českého pohraničí

Mgr. Pavlína Zrůstová, Mgr. Jiří Malý (Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita)

Použití kvalitativní výzkumné metody narativního rozhovoru ve spojitosti s výzkumem pohraničí, resp. s územím dříve obývaným německým obyvatelstvem otevírá nové možnosti geografického výzkumu. V narativním rozhovoru nejsou otázky předem dané a vznikají při přirozené komunikaci mezi tazatelem a respondentem. V našem výzkumu sociálně-ekonomických důsledků odsunu Němců v okrese Svitavy byli pamětníci vyzváni k volnému vyprávění svého příběhu. Výzkum se týkal pamětníků, kteří v regionu válečné a poválečné události zažili nebo sem byli dosídleni. Jimi poskytnuté informace jsou proto poznamenány subjektivním viděním popisovaných událostí i celé tehdejší doby, a z tohoto důvodu je nutné s těmito informacemi zacházet s kritickým odstupem. Nicméně i tato subjektivita je pro význam práce cenná. Příspěvek si klade za cíl představit výsledky narativních rozhovorů, provedených v souvislosti s odsunem Němců ze Svitavska a ukázat jeho potenciál v geografickém výzkumu.

název sekce **Potenciál prostorových dat pro informační společnost II.**

moderátor Mgr. Bc. Zdeněk Stachoň, Ph.D.

čas 14:00-15:00

mítnost Z2

3D kartografická vizualizace v prostředí internetu: možnosti a bariéry

Mgr. Lukáš Herman (Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita)

Příspěvek se věnuje využití 3D technologií v oblasti kartografické vizualizace. Hlavní důraz je kladen na řešení, které slouží k zobrazení 3D prostorových dat přímo ve webovém prohlížeči. V několika posledních letech došlo ke značnému pokroku v této oblasti. Vznikla řada jednotlivých návrhů a implementací, žádné z nich však nelze považovat za univerzální. V příspěvku je uvedena základní typologie a příklady existujících 3D webových technologií. Vybrané technologie byly testovány v různých webových prohlížečích. Výsledky tohoto testování byly srovnány s aktuálními statistikami využívání webových prohlížečů uživateli. Diskutovány jsou rovněž další technologické parametry jako otevřenost a rozšiřitelnost jednotlivých řešení nebo použití geografických souřadnicových systémů. V závěru jsou zhodnoceny zjištěné poznatky a doporučeny nejvhodnější technologie pro 3D kartografickou vizualizaci na internetu pro široké spektrum uživatelů.

IPI pro efektivnější výzkum, vývoj a užití moderních geoinformací

RNDr. Jiří Hiess (Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita)

Současný stav kodifikace, rozvoje a fungování infrastruktury prostorových informací v Česku je často vnímán prizmatem unijní direktivy INSPIRE. Při fascinaci technologiemi a pod tlakem komerčních zájmů zapomínáme, že pro rozvoj geovědních disciplín a pro jejich aplikace je primární kongnitivní základ rozvíjející tradiční geografii a proaktivní tvůrčí přístup vedoucí k originalitě, ke zhodnocení klasických i nových poznatků, k vytvoření efektivní administrativy a skutečně konkurenceschopných produktů. V probíhající mezioborové konkurenci se koncept IPI ukazuje jako významný pro prosazení soudobé geografie.

Možnosti rekonstrukce zaniklých rybníků s pomocí Digitálního modelu reliéfu ČR 5. Generace

Mgr. Jindřich Frajer, Mgr. Jan Geletič (Katedra geografie, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci)

Rybníkářství je fenoménem kulturní krajiny českých zemí. V době svého největšího rozkvětu pokrývalo naše území přes 75000 rybníků, jichž se do současnosti dochovala pouhá třetina. Hlavní vlna rušení rybníků proběhla v první polovině 19. století. Na mnoha místech ještě před tím, než bylo území podrobně a přesně zmapováno stabilním katastrem. Při určování polohy a velikosti zaniklých rybníků jsme tak často odkázáni na I. vojenské mapování, které nám sice obsahově velmi hodnotně znázorňuje podobu české krajiny konce 18. století, avšak problémy nastávají s přesností zákresu. Velikost a tvar rybníků je tak často deformován v závislosti na schopnostech a paměti mapujícího císařského důstojníka, který projížděl krajinou. Tento problém by mohl být vyřešen historickou rekonstrukcí zaniklých rybníků za pomoci nejnovějších podrobných modelů reliéfu (např. z leteckého skenování). Příspěvek se v rámci case study, zabývá možností rekonstruovat zaniklé rybníční nádrže za použití Digitálního modelu reliéfu ČR 5. Generace ve spojení s I. vojenským mapováním a josefským katastrem.

název sekce **Říční krajina**
moderátor Mgr. Zdeněk Máčka, Ph.D.
čas 14:00-15:00
mítnost Z3

Multidisciplinární přístup ke studiu říční krajiny

Mgr. Jiří Jakubínský (Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita)

Říční krajina představuje ekosystém podél vodních toků, jehož fungování je přímo podmíněno přítomností řeky v krajině a prostorový rozsah definován obvykle rozlohou území ovlivněného říční vodou. Jelikož se jedná o prostor velmi atraktivní pro realizaci potřeb člověka, lze zde často pozorovat střet aktivit lidské společnosti s působením přirozených procesů, souvisejících s přítomností dynamicky se vyvíjející říční sítě. K základním proměnným, jejichž výzkum může být zdrojem cenných informací o stavu fluválního prostředí, patří především aktuální charakter hydrografické sítě, resp. míra modifikace přirozeného stavu koryta s příbřežní zónou a intenzita antropogenního tlaku, jemuž je daná krajina dlouhodobě podrobena. V příspěvku jsou prezentovány možnosti analýzy vybraných ukazatelů relevantních pro získání komplexních informací o environmentálním stavu prostředí, fungování ekosystémových služeb říční krajiny a formování možného přístupu ke správě vodních toků, v kontextu trvale udržitelného rozvoje.

Změny ve využití krajiny a na vodním toku v horním povodí Svitavy

Mgr. Eva Svobodová, Mgr. Marek Havlíček (Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita)

Příspěvek představuje analýzy a hodnocení změn využití krajiny a změn na vodních tocích v horním povodí Svitavy. Změny využití krajiny byly studovány na základě sad starých topografických map z pěti časových období (1836–1852, 1876, 1953–1956, 1994, 2002–2006). Data pro analýzu byla získána v prostředí ArcGIS vektorizací nad mapovými sadami, u novějších mapových sad byla využita dostupná vektorová data. Byly vyhodnoceny změny v zastoupení jednotlivých kategorií využití krajiny (9 kategorií využití ploch), počty změn, stabilní plochy, intenzita využití krajiny. V horní části povodí Svitavy bylo změněno 32 % území. Více než 60 % oblasti bylo označeno jako stabilní s převažujícími stabilními kategoriemi orné půdy a lesa. Extenzifikace (16 %) změn v krajině převažovala nad intenzifikací (9 %). U hlavního toku Svitavy byly vyhodnoceny hydrografické změny a byla provedena numerická analýza změn délky hlavního toku a změn křivolakosti hlavního toku. Během terénního výzkumu a studia literatury byly zkoumány pozůstatky vodních mlýnů a náhonů na hlavním toku řeky Svitavy.

Přednosti a nástrahy využití rizikové analýzy při hodnocení povodňového rizika

Mgr. Kamila Klemešová (Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita)

Současné řešení povodňové problematiky na území České republiky vychází především ze směrnice 2007/60/ES. Na jejím základě byla zpracována metodika, dle které by měly být v následujících letech hodnoceny vybrané ohrožené úseky českých vodních toků. Využití jednotné metodiky je bezesporu výrazným posunem ve vnímání povodní a možnosti realizace účinných protipovodňových opatření. Je ovšem nezbytné upozornit na některá úskalí rizikové analýzy, která by při prezentaci výsledků měla být vždy reflektována. Následující příspěvek si tak klade za cíl zhodnotit pozitiva i negativa použití semikvantitativní metody hodnocení povodňového rizika a kvantitativního vyjádření potenciálních škod na příkladu obce Troubky. Současně se zaměřuje také na činnost veřejné správy (VS) v oblasti hodnocení povodňového rizika, neboť právě orgány VS jsou důležitými aktéry pro možnost praktického využití výše zmíněných metod a to tak, aby byly prospěšné nejen odborníkům, ale i široké veřejnosti.

název sekce **Identita regionu, území a krajiny**
moderátor Doc. RNDr. Tadeusz Siwek, CSc.
čas 14:00-15:00
místnost Z4

Imaginative geographies – formovanie umelej regionálnej identity

Mgr. Richard Nikischer (Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova v Praze)

Príspevok pojednáva o koncepte imaginative geographies, zavedenom literárnym teoretikom Edwardom Saidom a o komunikačných kanáloch a médiách, ktoré vplyvajú na vytváranie našich predstáv o určitých územných celkoch a ich obyvateľstve. V prvej časti príspevku bližšie rozoberáme koncept imaginative geographies. Druhá časť hovorí o spôsoboch, akými môžu byť utvárané naše predstavy o vzdialených regiónoch, pričom región získava určitý vonkajší image. Tento obraz regiónu sa v mnohých prípadoch môže výrazne líšiť od skutočnej geografickej reality, no napriek tomu má vplyv na formovanie regionálnej identity regiónu i jeho obyvateľstva. V tretej časti príspevku stručne predstavíme začínajúci výskumný projekt „Regionálna identita v slovensko-poľskom pohraničí“.

Multidisciplinární polemika nad výsledky geografické regionalizace – region Ústecko-Orlicko

Mgr. Lenka Marešová (Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita)

Kvantitativním zpracováním statistických dat byl v rámci projektu POLYREG, zpracovávaným Výzkumným centrem regionálního rozvoje MU, vymezen region Ústecko-Orlicka jako region s relativně vyšším potenciálem pro polycentrický rozvoj. Tento příspěvek si klade za cíl postavit vedle sebe více expertních názorů na takto vymezený region a doplnit geografickou kvantitativní analýzu o multidisciplinární kvalitativní přístup. Byla provedena série rozhovorů se starosty a zástupci obcí, s experty – historiky, kteří se tímto regionem dlouhodobě zabývají a bylo také provedeno dotazníkové šetření s obyvateli regionu. Toto srovnání zdrojů by mělo přinést hlubší porozumění zkoumanému regionu a pomoci odpovědět na otázku, zda má v tomto konkrétním případě skutečně smysl pracovat s vymezeným regionem jako s polycentrickým regionem a podporovat jeho další rozvoj v tomto smyslu.

Vybrané geografické aspekty politického aktivismu v Libereckém kraji

Mgr. David Vogt (Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova v Praze)

Příspěvek si klade za cíl analyzovat vybrané aspekty distribuce a aktivit veřejně a zejména politicky angažovaných občanských iniciativ ve vztahu ke konfliktům týkajícím se prostoru na příkladu Libereckého kraje. Na základě dostupných statistických dat i mediálních informací budou identifikovány extrémní případy obcí s netypicky vysokou či nízkou intenzitou občanské aktivity, vhodné pro hlubší případové šetření. Možná vysvětlení budou nastíněna v předběžných hypotézách zasazených do širšího teoretického rámce.

název sekce **Vysvětlení v geografii**
moderátor RNDr. Bohumil Frantál
čas 15:30-16:30
místnost Z2

Identifikace shluků dopravních nehod pomocí metody jádrového odhadu hustoty a Monte Carlo simulací

Mgr. Zbyněk Janoška (Katedra geoinformatiky, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci, Centrum dopravního výzkumu, v.v.i.), **Mgr. Richard Andrášik** (Centrum dopravního výzkumu, v.v.i.)

Tento příspěvek představuje metodu pro identifikaci shluků dopravních nehod na úsecích pozemních komunikací. Metoda slouží k přesné lokalizaci nebezpečných míst na pozemních komunikacích na základě GPS poloh dopravních nehod. Je použito odhadu jádrové hustoty (JOH) rozšířeného o statistické testování založené na Monte Carlo simulacích, které umožňuje ohodnotit statistickou významnost shluků. Tyto statisticky významné shluky se nazývají Black Spots a jsou identifikovány jako místa, v nichž funkce JOH překročuje hladinu významnosti. Hladina významnosti je vypočtena pomocí Monte Carlo simulací. Metoda byla aplikována na dataset dopravních nehod na extravilánových komunikacích v okrese Olomouc. Několik typů dopravních nehod bylo zkoumáno a výsledky okomentovány.

Politické chování na Broumovsku: víceúrovňové modelování

Mgr. et Mgr. Petr Voda (Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita; Mezinárodní politologický ústav, Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita)

V geografických pracích snažících se vysvětlit příčiny rozdílů mezi jednotlivými místy se nejčastěji využívá lineární regresní analýza odhadující parametry pomocí metody nejmenších čtverců. Bohužel jeden ze základních předpokladů pro použití této metody (nezávislost případů) je v principiálním rozporu s jedním základních zákonů geografie – „vše je závislé na všem, a co je blíže, to je více závislé“ (Topler 1970). To znamená, že pro kvantitativní analýzu geografických dat je lineární regrese nevhodná, protože jednotlivé případy jsou navzájem závislé. Existuje několik přístupů, jak se s tímto problémem vyrovnat, dva z nich pak získávají v posledních letech na oblibě. Geograficky vážená regrese do výpočtu zahrnuje vzájemnou polohu případů, víceúrovňové modelování pak umožňuje ohodnotit vztahy mezi jevy uvnitř a mimo sledované jednotky. Potřebujeme tedy data na dvou úrovních. Jedna může být individuální, druhá regionální (obě úrovně mohou být regionální, ale jedna musí být „vyšší“ než druhá). Tento příspěvek představí využití metody na případě studia volebního rozhodování na Broumovsku. V první úrovni budou zahrnuta data z dotazníkového šetření a teorie volebního chování (třídní hlasování, hodnotové hlasování,...), ve druhé úrovni pak budou využita data za obce, popisující lokální kontext. Zejména půjde o studium efektu pohraničí, takže budou zahrnuty i některé historické proměnné.

Statistické modelování prostorových dat na příkladu hodnocení webových prezentací obcí s rozšířenou působností České republiky

Mgr. Tomáš Jeřábek (Ekonomicko-správní fakulta, Masarykova univerzita)

RNDr. Jakub Trojan (Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita)

Problematika využití metod statistického modelování prostorových dat jako kvantitativní přístup k analýze geografického prostoru je diskutována v rámci evaluace webových portálů obcí s rozšířenou působností České republiky (dále jen ORP). Sledovanými proměnnými jsou aspekty adaptace těchto obcí na moderní webové technologie – především SEO optimalizace webové prezentace, využití sociálních sítí, implementace informačního systému atp. Pro analýzu sledovaných proměnných jsou použity jednak prostorové autokorelační techniky, konkrétně Moranův a Gearyho index, dále metody spadající do oblasti shlukové analýzy, především Whittermoreova a Tango statistika, a rovněž techniky pro analýzu vzájemných vztahů mezi jednotlivými proměnnými. V příspěvku sledujeme vytváření shluků/klastrů interpretovaných proměnných, přičemž diskutujeme prostorové rámce a závislosti zkoumaných jevů. Výzkum pokrývá celý základní soubor ORP České republiky a odhaluje limity použitých metod při využití v hodnocení nástrojů regionální politiky.

název sekce **Alternativy environmentální krize**
moderátor Mgr. Ivan Andráško, PhD.
čas 15:30-16:30
místnost Z3

O původu jablek v brněnských obchodech

Bc. Irena Honsnejmanová (Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita)

Jablka jsou tradiční českou komoditou, která je však v poslední době vytlačována produkty ze zahraničí. Tento příspěvek shrnuje poznatky získané v rámci průzkumu prováděného v březnu 2012 ve 20 vybraných prodejnách na území města Brna. Jeho cílem bylo zjistit do jaké míry se tak děje, zda preferují drobní čeští obchodníci české produkty více než nadnárodní řetězce a jaké jsou rozdíly mezi nabídkou jednotlivých typů obchodů. V rámci průzkumu byla zjišťována země původu prodávaných jablek a byly vedeny semistrukturované rozhovory pro lepší pochopení příčin současného stavu. V závěru příspěvku je s pomocí statistických zdrojů provedeno srovnání množství vypěstovaných jablek v Česku a tuzemské spotřeby, aby bylo možné zjistit, zda vůbec může být Česko v produkci jablek soběstačné.

Transition town: aplikovatelnost konceptu v českých městech

Mgr. Jaroslav Biolek (Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita)

Iniciativy Transition Town vznikly v nedávné době v Británii v reakci na globální environmentální problémy dotýkající se prostředí a obyvatel měst. Příspěvek ve stručnosti vysvětluje základní principy a východiska konceptu Transition town, tedy ekologického způsobu života ve městě podporujícího místní ekonomiku. Hlavním cílem studie je však zhodnotit využitelnost tohoto konceptu v českém prostředí a na příkladu vybraných českých měst demonstrovat rozvoj iniciativ, které primárně nevycházejí z modelu Transition town, nicméně mohly by být sem řazeny. Výsledky studie dokládají, že řada aktivit, jež řadíme k činnostem typickým pro Transition iniciativy, se v českých městech už řadu let rozvíjí, tudíž je zřejmé, že aplikovatelnost konceptu je možná i v českých městech, schází jen větší koordinace těchto aktivit.

Farmářské trhy z krize zrozené?

Mgr. Lenka Fendrychová (Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova v Praze)

Rozvoj alternativních potravinových sítí zhruba od 80. let 20. století podle řady západních autorů vzešel z krize důvěry spotřebitelů v moderní systém produkce a distribuce potravin. V důsledku potravinových panik začali mnozí lidé hledat bezpečné jídlo mimo konvenční potravinové řetězce, často přímo u malých farmářů v okolí. Vznikají tak alternativní potravinové sítě, které podle některých přispívají k větší udržitelnosti zásobování potravinami – ekologické, sociální i ekonomické. V Česku sledujeme v posledních letech boom farmářských trhů, vznikají farmářské prodejny, přibývá „bedýnek“. Nabízí se proto otázka, co je důvodem rozvoje alternativních potravinových sítí v Česku? Jedná se o zpožděnou difúzi již hotového západního konceptu nebo snad původní reakci na jakousi specifickou českou krizi? Odpověď budu hledat na základě poznatků z výzkumu pražských farmářských trhů.

název sekce **Město v období (ekonomické) krize**
moderátor Mgr. Ondřej Mulíček, Ph.D.
čas 15:30-16:30
místnost Z4

Bydlím, bydlíš, nebydlí: geografie nového sociálního bydlení v Česku

Mgr. Roman Matoušek (Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova v Praze)

Rostoucí sociální diferenciace v období post-komunistických transformačních procesů se projevuje také nerovnostmi v přístupu k bydlení. Zajištění bydlení těm, kteří si je nemohou sami zajistit, je v modelu sociálního státu podporováno různými nástroji bytové politiky, včetně výstavby sociálního bydlení. Sociální bydlení jako nástroj dosažení sociální spravedlnosti však může v případě nevhodné lokalizace vést ke vzniku prostorových nespravedlností, např. rezidenční segregace, a sociální nespravedlnosti zpětně posilovat. Příspěvek analyzuje geografii nové výstavby sociálního bydlení v Česku a představuje mechanismy, které vedly k její lokalizaci. Nová výstavba sociálního bydlení ve svých důsledcích nereagovala na rostoucí sociální nerovnosti uvnitř velkých měst, která nabízejí pracovní příležitosti, ale zároveň je v nich finančně nedostupné bydlení. Naopak spíše reagovala na meziregionální nerovnosti a vytvořila kvalitní bydlení pro obyvatele s obvyklým příjmem v periferních oblastech.

Sociálno-priestorové nerovnosti v meste: segregácia a separácia v Bratislave

Mgr. Miriam Miláčková

(Katedra humánnej geografie a demogeografie, Prírodovedecká fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave)

Vznik a nárast sociálno-priestorových nerovností je prirodzeným dôsledkom vývoja slovenskej spoločnosti v posledných desaťročiach. Nerovnosti sú výsledkom vzťahu medzi sociálnou stratifikáciou a priestorovou organizáciou spoločnosti. Sociálno-priestorové nerovnosti úzko súvisia s procesmi ako sociálna exklúzia, segregácia, separácia. Štúdium týchto nerovností je dôležité najmä z dôvodu vedeckého poznávania mesta v kontexte celospoločenských zmien. Predložený príspevok pomocou kvalitatívnych výskumných nástrojov detailne analyzuje priestor dvoch vybraných lokalít v meste Bratislava za účelom identifikácie procesov segregácie a separácie. V prvej lokalite je zaznamenaná zreteľná koncentrácia chudobného obyvateľstva, prejavujú sa známky segregácie. Druhá lokalita tvorí separované územie s koncentráciou obyvateľstva s vyšším sociálnym statusom. Segregované a separované lokality majú dopad nielen na fyzickú priestorovú štruktúru mesta, ale aj na samotné obyvateľstvo žijúce v daných lokalitách.

Stagnujúce regióny vo vzťahu k efektu „shrinking“ na príklade FMR Prievidza

Mgr. Eva Polonyová, Mgr. Marek Richter

(Katedra humánnej geografie a demogeografie, Prírodovedecká fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave)

Since the point of transition in 1989, Slovakia, in its position of a post-communist country, has directly faced the process of regional disparities forming, as well as their deepening for over two decades. Despite regional policy efforts, in recent years of economy crisis, there are specific regions indicating the phase of continuing growth, or a persistent stagnation on the other hand. In this article, we focus our attention to a specific phenomenon of shrinking and decline among settlement areas in chosen FUR (functional urban region), as one of assumed effects of unequal regional development. We chose FUR Prievidza, continuously perceived as a stagnation area. We aim to identify a group of indicators of socio-economic development, relevant for recent year's crisis and find out if they are contributing to shrinking. At the same time, we focus on finding possibilities of further regulation and spatial-planning solutions connected to the process of shrinking and its impact.

název sekce **Panelová diskuse knihy: Non-Representational Theory: Space, Politics, Affect**
diskutanti Matej Blažek, M.A., Ph.D., Petr Gibas, MSc., Mgr. Petr Kučera
čas 17:00-18:00
mítnost Z2

THRIFT, Nigel. 2008 Non-representational Theory: Space, Politics, Affect. Routledge. 336 pp.
http://books.google.cz/books?id=gCaSak1QcAgC&printsec=frontcover&hl=cs&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

This astonishing book presents a distinctive approach to the politics of everyday life. Ranging across a variety of spaces in which politics and the political unfold, it questions what is meant by perception, representation and practice, with the aim of valuing the fugitive practices that exist on the margins of the known. It revolves around three key functions. It:

- introduces the rather dispersed discussion of non-representational theory to a wider audience
- provides the basis for an experimental rather than a representational approach to the social sciences and humanities
- begins the task of constructing a different kind of political genre.

A groundbreaking and comprehensive introduction to this key topic, Thrift's outstanding work brings together further writings from a body of work that has come to be known as non-representational theory. This noteworthy book makes a significant contribution to the literature in this area and is essential reading for researchers and postgraduates in the fields of social theory, sociology, geography, anthropology and cultural studies.

BENZER, Matthias. 2008. The British Journal of Sociology. Volume 59, Issue 3, pages 597–598.
http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1468-4446.2008.00209_9.x/full

CONRADSON, David. 2009. New Zealand Geographer. Volume 65, Issue 3, pages 238–240.
http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1745-7939.2009.01167_5.x/full

VANNINI, Phillip. 2009. Symbolic Interaction. Volume 32, Issue 3, pages 282–286.
http://royalroads.academia.edu/PhillipVannini/Papers/423586/Non-Representational_Theory_by_Nigel_Thrift_book_review_

název sekce **Krise a obnova venkova**
moderátor Mgr. Vladan Hruška
čas 17:00-18:00
mítnost Z3

Krise českého venkova

RNDr. Hana Svobodová, Ph.D. (Katedra geografie, Pedagogická fakulta, Masarykova univerzita)

Mgr. Lukáš Nevěděl (Ústav demografie a aplikované statistiky, Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií, Mendelova univerzita v Brně)

Český venkov prochází v souladu s vývojem společnosti neustálými změnami. Razantní změny, se kterými se venkov vyrovnává dodnes, postihly český venkov v průběhu 70. let a později. Další významná změna nastala v 90. letech, kdy byl (nejen) venkov vystaven novým podmínkám tržní ekonomiky. Ani s touto změnou se dodnes řada regionů nevyrovnala. Aktuální změnou, kterou český venkov prochází, je přizpůsobování se požadavkům Společné zemědělské politiky EU a hledání nových cest rozvoje. Možností rozvoje venkova je celá řada, avšak zatím žádná nebyla cestou ven ze situace, ve které se současný český venkov nachází a jejíž nástin a možnosti řešení budou obsahem následujícího příspěvku.

Uplatňování Agroenvironmentálních opatření: reakce na krizi průmyslového zemědělství?

Mgr. Jiří Hrabák (Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova v Praze)

Větší důraz na environmentální dopady zemědělství je v západní Evropě kladen od takzvané „krize průmyslového zemědělství“. Po této zkušenosti se v 90. letech rozvíjí koncept post-produkčního zemědělství, který zdůrazňuje neprodukční charakter zemědělské výroby a má jasné environmentální zaměření. V této době se také začínají formovat konkrétní opatření na podporu environmentálního přístupu k zemědělskému hospodaření, které jsou implementovány prostřednictvím SZP. Otázkou je, zda se těmito kroky skutečně stává zemědělství více environmentálně udržitelné. Cílem příspěvku je teoreticky diskutovat proces ekologizace zemědělství a pokusit se o empirické ověření teoretických předpokladů na příkladu dotací na Agroenvironmentální opatření v rámci Horizontálního plánu rozvoje venkova v Česku. Na základě kvantitativní analýzy bylo zjištěno, že nejvíce sledovaných dotací se koncentrovalo do oblastí s nepříznivými přírodními podmínkami pro zemědělství.

Nová rurální obnova

Mgr. Tomáš Lorenc (Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita)

Ambicí předkládaného příspěvku je akcentovat iniciativu New Rural Reconstruction (NRR), která se zformovala v důsledku kritické reakce na fungování neoliberální ekonomie na přelomu milénia. Tato východoasijská iniciativa, sestávající se z nevládních neziskových organizací, akademických pracovníků, studentů, aktivistů a v neposlední řadě primárních producentů, dává průchod novému směru uvažování ohledně venkovského života, a to směrem k sociálnímu pokroku. V kontextu současného krizového stavu tržního systému, nezřízené vlády ekonomů/ekonomických indikátorů a „selhávání“ konformních rozvojových tendencí, se právě obrat pozornosti ke komunitě a místní participaci jeví jako logický a zdravý.

název sekce **Způsoby hodnocení regionální diferenciace**
moderátor doc. RNDr. Milan Jeřábek, Ph.D.
čas 17:00-18:00
místnost Z4

Změny kvalifikační struktury zaměstnanců jako potenciál českého hospodářství

Mgr. Ondřej Šerý (Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita)

Pro české (a středoevropské) hospodářství představovala relativně levná a kvalifikovaná pracovní síla jednu ze základních výhod při lokalizaci zahraničních investic. V posledních letech se však situace pozvolna mění. Na jedné straně se zvyšují mzdy českých zaměstnanců, na druhé straně rostou i kvalifikační nároky jednotlivých zaměstnavatelů (investorů). Stále větší důraz je kladen na vzdělávání, vědu, výzkum a inovace, resp. na výroby s vyšší přidanou hodnotou. Příspěvek se zabývá proměnou kvalifikační struktury zaměstnanců českého hospodářství (zejména v posledním desetiletí), hodnotí změny v jednotlivých regionech ČR a identifikuje jejich potenciál do budoucna. Po datové stránce se opírá především o výsledky sčítání lidu, domů a bytů.

Hodnotenie regionálnej diferenciácie vybraných demografických ukazovateľov v Slovenskej republike

Mgr. Pavol Ďurček (Katedra humánnej geografie a demogeografie, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave)

Kľúčovým cieľom príspevku je analýza regionálnej nerovnomernosti vybraných demografických ukazovateľov v rôznych priestorových mierkach na Slovensku (Česka). Spoločenské zmeny v posledných dvoch dekádach sa prejavovali v ekonomickej ako aj sociálnej oblasti, pričom do istej miery sa odrazili v zmenách priestorovej nerovnomernosti demografických javov. Preto sa nám ponúka otázka ako ovplyvnila zmenená socioekonomická situácia diferenciáciu demografických procesov v priestore. Pridanou hodnotou tohto príspevku je, že sa pri dosahovaní daného cieľa sa budeme držať konceptu tzv. relatívnej nerovnomernosti a využijeme štatistické nástroje, ktoré sú schopné presne vyjadriť celkovú diferenciáciu, ako aj určiť príspevok jednotlivých regionálnych úrovni k celkovej hodnote nerovnomernosti (rozložiteľný Theilov index). V empirickej časti zrealizujeme hodnotenie relatívnej regionálnej diferenciácie zvolených demografických ukazovateľov a daný výsledky zhrnieme v poslednej závere.

Koncept geografickej renty v dejinách ekonomického myslenia

Mgr. Lenka Čermáková (Katedra geografie a regionálneho rozvoja, Fakulta humanitných a prírodných vied, Prešovská univerzita v Prešove)

Ekonomický a spoločenský rozvoj územia môže byť skúmaný prostredníctvom geografickej renty. Tento pojem môže byť definovaný ako bonus z geografického umiestnenie regiónu v geopolitickom systéme, kde sú dôležité aj vzájomné interakcie medzi susednými regiónmi (pozitívne aj negatívne). V ekonomických teóriách nie je doposiaľ otázka geografickej renty diskutovaná aj napriek skutočnosti, že má súvis s teóriou ekonomickej renty. Príspevok prezentuje vývoj pojmu renta v dejinách ekonomického myslenia, ktoré mali vplyv na kreovanie konceptu geografickej renty. Hlavný dôraz je kladený na definovanie konceptu geografickej renty a na historické hľadisko vývoja teórie renty.